

Nr 49.

Av herr Wagnsson m. fl., om skrivelse till Kungl. Maj:t angående
skatteutjämning för synnerligt skattetyngda städer m. m.

Vid 1917 års riksdag beslutades med anledning av en kungl. proposition att för 1918 å extra stat ställa ett förslagsanslag å 600,000 kronor till Kungl. Maj:ts disposition, att efter närmare angivna grunder utbetalas till synnerligen skattetyngda landskommuner, vars sammanlagda kommunal-, landstings- och vägskatt uppginge till minst 10 kronor per 100 kronors inkomst. Motsvarande anslag beviljades de närmast därefter följande riksdagarna.

Riksdagen godkände 1921 ett förslag till förordning angående understöd åt synnerligen skattetyngda landskommuner. Städerna ställdes också då utanför möjlighet att erhålla bidrag, oaktat 25 % av den progressiva kommunalskatten, utjämningsandelen, användes till utjämning av skattetrycket olika kommuner emellan. Också de mest skattetyngda stadskommunerna få alltså bidraga till skattelindring åt landskommuner, av vilka somliga ha det finansiellt bättre ställt än dessa städer.

Att skattetrycket vilar hårt på ett stort antal städer torde framgå av nedanstående uppgifter angående kommunalutskylderna 1923. Den efter stadsnamnet förekommande siffran anger summan av kommunalskatt och landstingsskatt.

Oskarshamn ...	14,50	Ludvika.....	11,40	Motala	10,70
Avesta.....	13,90	Eskilstuna	11,30	Boden	10,66
Södertälje	13,70	Västervik	11,28	Ystad	10,63
Huskvarna	13,25	Värnamo	11,23	Vimmerby	10,56
Kristinehamn...	12,30	Torshälla	11,20	Vetlanda	10,60
Lysekil	12,25	Uddevalla	11,19	Arboga	10,50
Köping	12,00	Jönköping	11,00	Luleå	10,46
Tidaholm	11,90	Sala	11,00	Skänninge	10,45
Nyköping	11,68	Strömstad.....	10,95	Haparanda	10,41
Västerås	11,50	Nässjö.....	10,90	Norrtälje	10,30
Söderhamn	11,50	Hudiksvall	10,89	Tranås	10,30
Trosa	11,50	Landskrona.....	10,88	Kalmar	10,15
Katrineholm ...	11,50	Söderköping ...	10,79	Mariefred	10,05

Ovanstående siffror torde ge en bild av de ekonomiska svårigheter, som ett stort antal städer för närvarande ha att brottas med. Skattetrycket

vilar ofta hårdare på de i dessa städer skattskyldiga än på i synnerligt skattetyngda landskommuner bosatta. Genom det nuvarande taxeringsförfarandet bli arbetare och löntagare beskattade för *hela sin inkomst* i högre grad än andra skattskyldiga. Det torde ej vara ovanligt, att en banvakt, en småskollärarinna, en telefonarbetare, en lantarbetare eller en hantverkare i landskommuner beskattas hårdare än välmående hemmansägare.

För de mest skattetyngda städerna måste det framstå som ett önskemål, att även de erhålla möjlighet att bli delaktiga i skatteutjämningen. De medel, som användas i detta syfte, utdebiteras till väsentlig del i städer. Att då utan vidare hindra alla städer från att få bidrag av dessa medel måste för städerna framstå som en orättvisa.

Skall emellertid ett beslut om synnerligen hårt skattetyngda stadskommuners möjlighet att få bidrag av skatteutjämningsmedel bli av någon praktisk betydelse, måste grunderna för utbetalande av dylika understöd ändras. De gällande bestämmelserna stipulera, att kommun för att kunna erhålla understöd måste under det löpande året för kyrko-, folkskole- och fattigvårdsärenden lägst utdebitera 5,50 kronor för ett hundra kronors inkomst.

Att på detta sätt särskilja inom den kommunala förvaltningen grenar, som tillgodose statsändamål, från övrig kommunal verksamhet torde icke vara motiverat. Städernas utgifter för rättsväsen, polisskydd och sundhetsväsen tillgodose statsändamål och i lika hög grad är detta fallet med de utgifter, städerna måste ikläda sig för sociala ändamål såsom arbetslöshetens bekämpande, vidare sjukvård, renhållning, brandväsen, stadens reglering och andra för det allmänna hälsotillståndet i samhället vitala förvaltningsgrenar.

Vad som för övrigt de senaste åren i stor utsträckning bidragit till att öka skattetrycket i vissa städer, är den stora arbetslösheten. Dess bekämpande har både direkt och indirekt vållat dessa städer ekonomiska svårigheter. Dels har arbetslöshetens bekämpande framtvingat stora kommunala anslag, dels ha skatterestantierna vuxit.

Vid 1921 års riksdag motionerade i andra kammaren herrar Viktor Larsson, A. J. Bårg, Jakob Pettersson och W. Kant om sådana ändringar i det då framlagda författningsförslaget, att understöd måtte kunna utgå till alla slag av primärkommuner samt att vid understöds bestämmande hänsyn måtte tagas endast till det totala kommunala skattetrycket. I motiveringen till denna motion, till vilken vi be att få hänvisa, utvecklas utöver vad jag ovan framhållit en rad skäl, som tala för en dylik reform. Statsutskottet avstyrkte motionen med motivering, att ett beslut i föreslagen riktning måste föregås av en allsidig och ingående utredning.

Denna utredning har emellertid ännu icke kommit till stånd. För de mest skattetyngda städerna är det alltså lika önskvärt, att dessa erhålla

möjlighet att bli delaktiga i skatteutjämningen. Under hänvisning till det ovan anförda få vi hemställa,

att riksdagen måtte i skrivelse till Kungl. Maj:t begära en *skyndsam* utredning rörande möjligheten för synnerligt skattetyngda städer att komma i åtnjutande av skatteutjämning samt att vid understöds bestämmande hänsyn måtte tagas till det totala kommunala skattetrycket.

Stockholm den 19 januari 1924.

Ruben Wagnsson.

Emil Olovson,
Västerås.

Erik Fast.
